

KS. JACENTY MASTEJ

ŚWIADECTWO CHRZEŚCIJAŃSKIE JAKO MOTYW WIARY

Współczesna myśl teologicznofundamentalna dostrzega potrzebę szerokiej i wieloaspektowej argumentacji wiarygodności Objawienia chrześcijańskiego. Oprócz pogłębionego ukazywania już istniejących argumentów (z prorocstw, z cudów i zmartwychwstania Jezusa) pojawiają się próby budowania nowych. Szczególnie trafiająca do współczesnego człowieka jest argumentacja prakseologiczna, odwołująca się do świętości życia, miłości, nadziei oraz świadectwa chrześcijańskiego życia¹.

Współczesny świat – w którym człowiek żyje, pracuje, cierpi oraz przeżywa swoje niepokoje – poszukuje prawdy zawierającej odpowiedź na jego egzystencjalne pytania. Człowiek potrzebuje zdecydowanych i żarliwych świadków tej prawdy, oczekuje on, że świadkowie ci wprowadzą go w rzeczywistość poznanej prawdy i posiadanych wartości².

Świadectwo jest cechą osoby. Cecha ta przynależna jest w sensie absolutnym i pełnym tylko Bogu, wtórnie zaś człowiekowi. O ile jednak świadectwo Boga jest zawsze pewne i prawdziwe, o tyle świadectwo ludzkie może być bądź prawdziwe, bądź fałszywe. Świadectwo jest fałszywe, gdy

Ks. dr JACENTY MASTEJ – adiunkt Katedry Chrystologii Fundamentalnej Instytutu Teologii Fundamentalnej KUL; adres do korespondencji: ul. Radziszewskiego 7, 20-039 Lublin, tel. (081) 533-32-31.

¹ M. R u s e c k i. *Argumentacja prakseologiczna w teologii fundamentalnej*. „Roczniki Teologiczno-Kanoniczne” 34:1987 z. 2 s. 111-139.

² E. P i r o n i o. *Świadectwo chrześcijanina w społeczności świeckiej*. „Communio” 11:1991 nr 2 s. 124 n.; R u s e c k i, jw. s. 122; J. S a l i j. *Świadectwo wiary jako odpowiedź na współczesne jej zakwestionowanie*. „Ateneum Kapłańskie” 65:1973 t. 80 z. 3 (386) s. 390.

świadek kłamie (świadomie przedstawia stan rzeczy w sposób fałszywy) lub gdy w dobrej wierze świadczy o czymś, co nie jest prawdziwe³ Należy przyjąć, że świadectwo chrześcijańskie jest prawdziwe tylko wtedy, gdy jest naśladowaniem i uczestnictwem w osobowym świadectwie Jezusa. Autentyczne świadectwo chrześcijańskie nie tylko pochodzi od Jezusa Chrystusa, ale również na Nim się wzoruje i do Niego prowadzi⁴

Jezus Chrystus wzywa Swoich wyznawców do dawania świadectwa wiary. Życie chrześcijańskie obfituje w możliwości i okazje do wyrażania i manifestacji swojej łączności z Chrystusem. Każda sytuacja i okoliczność życia wierzącego mogą zostać wykorzystane do złożenia świadectwa wiary. To świadectwo chrześcijanina wypływa z zobowiązań przyjętych w sakramencie chrztu św. i bierzmowania. Jednakże w swej najgłębszej istocie jest ono owocem działania Ducha Świętego w sercach wierzących.

Świadectwo nie jest tylko prostym przekazem informacji, niesie bowiem z sobą osobowe zaangażowanie świadka w stosunku do przekazywanej rzeczywistości. Tak więc koniecznym warunkiem dawania świadectwa jest uczestnictwo świadka w rzeczywistości, która jest przedmiotem świadectwa⁵ W przypadku świadectwa chrześcijańskiego rzeczywistością tą jest żywa wiara w Zmartwychwstałego Pana. Wynikające z niej świadectwo jest nie tylko ukazywaniem i przekazywaniem wartości nadprzyrodzonych, ale przede wszystkim osobowego związku wierzącego z Jezusem Chrystusem.

Istotną cechą świadectwa chrześcijańskiego stanowi więc ścisły związek wierzącego z Osobą Jezusa Chrystusa. Świadek winien zatem pozostawać w wewnętrznej łączności z Jezusem. Ten osobowy związek rozciąga się także na osobę, wobec której jest składane świadectwo. Celem świadectwa jest bowiem doprowadzenie do osobowego związku między Jezusem a przyjmującym świadectwo. Świadek pośredniczy w nawiązaniu tej osobowej relacji.

Celem niniejszego artykułu jest ukazanie świadectwa w relacji do wiary w jego aspekcie motywacyjnym. Powstaje podstawowe pytanie: kiedy świadectwo chrześcijańskiego życia staje się motywem wiary? Pełna odpowiedź wiąże się z szerszym ukazaniem zagadnienia świadectwa chrześcijańskiego

³ H. U. von B a l t h a s a r. *Świadectwo i wiarygodność*. „Communio” 9:1989 nr 6 s. 107.

⁴ S a l i j, jw. s. 394.

⁵ J. M a j k a. *Świadectwo chrześcijańskie jako element ewangelizacji*. W: *Ewangelizacja*. Red. J. Krucina. Wrocław 1980 s. 80.

zarówno w jego wymiarze przedmiotowym, jak i podmiotowym. Podjęta problematyka będzie ukazana w czterech punktach. Kolejno zostaną zanalizowane następujące zagadnienia: Jezus Chrystus wiarygodnym Świadkiem Boga (I), Osoba Jezusa Chrystusa przedmiotem i źródłem świadectwa chrześcijańskiego (II), formy świadectwa (III) oraz jego rozpoznanie i skuteczność motywacyjna (IV). Całościowe omówienie powyższych zagadnień pozwoli ukazać świadectwo chrześcijańskiego życia jako motyw wiary.

I. JEZUS CHRYSTUS WIARYGODNYM ŚWIADKIEM BOGA

Pismo św. Nowego Testamentu ukazuje Jezusa jako wiarygodnego Świadka Boga (Ap 1, 5; 3, 14; 21, 5-6). Także współczesna myśl teologiczna, opierając się na źródłach biblijnych, podejmuje zagadnienie świadectwa, jakie składa Jezus Chrystus⁶

Jezus stwierdza, że celem Jego narodzenia i przyjścia na świat jest danie świadectwa Prawdzie (J 18, 37). Jego świadectwo opiera się na osobistym doświadczeniu; głosi On bowiem to, co widział u Swego Ojca (J 8, 38; 3, 11; 6, 46). Świadectwo Jezusa ma podwójny charakter: świadczy On o miłości Ojca oraz sam, będąc Bożą Miłością, ucieleśnia ją i ukazuje⁷ Świadectwo Jezusa jest jednocześnie świadectwem o Bogu objawiającym się w Nim i zarazem Jego osobistym świadectwem jako Syna Bożego (J 8, 8). Jezus jest zatem Świadkiem Boga w sensie absolutnym, gdyż nie tylko jest Objawicielem, ale sam jest przedmiotem Objawienia⁸

Jezus, będąc Słowem Ojca i Jego Jednorodzonym Synem, składa świadectwo o Ojcu, który jest Miłością. Syn Boży jest odbiciem Jego Istoty (J 14, 7-12) i trwa w doskonałej jedności z Nim (J 10, 30). Jezus jest posłany przez Ojca (J 3, 34), przekazuje Jego naukę (Mt 11, 27; J 7, 16) i trwa w Jego miłości (J 15, 10)⁹

⁶ R u s e c k i, jw. s. 123 n.; v o n B a l t h a s a r, jw. s. 108-111.

⁷ V o n B a l t h a s a r, jw. s. 108 n.

⁸ H. W a l d e n f e l s. *O Bogu, Jezusie Chrystusie i Kościele – dzisiaj. Teologia fundamentalna w kontekście czasów obecnych*. Tł. A. Paciorek. Katowice 1993 s. 168-179; R u s e c k i, jw. s. 123; t e n ż e. *Bóg objawiający się w dziejach*. W: *Katechizm Kościoła katolickiego. Wprowadzenie*. Red. M. Rusecki, E. Pudełko. Lublin 1995 s. 23 n.

⁹ I. S. L e d w o ń. *Objawienie chrześcijańskie i jego wiarygodność według René Latourelle'a*. Lublin 1996 s. 107.

Chrystusowe świadectwo jest także świadectwem o Sobie samym – o Swojej Boskiej Osobie i misji. Jezusowe świadectwo jest zarazem Jego samoobjawieniem wobec świata i dlatego staje się najwyższym ze świadectw (por. J 3, 34). Wyższość tego świadectwa nad innymi leży w identyczności świadka i jego przesłania – Jezus jest jednocześnie podmiotem i przedmiotem świadectwa. Należy więc podkreślić, że Jezusowe wypowiedzi nie są tylko nauką o Bogu, ale są Słowem Boga – On sam jest odwiecznym Słowem Ojca. Swoimi czynami i postawą objawia On miłość Boga do wszystkich ludzi; szczególnie zaś troskę o biednych, upośledzonych, chorych, skrzywdzonych, nieszczęśliwych¹⁰

Dopełnieniem tego ziemskiego świadectwa Jezusa była śmierć krzyżowa. Wydarzenia paschalne, zakończone zmartwychwstaniem, stanowią szczególny rodzaj świadectwa. Jezusowe świadectwo zmartwychwstania jest bowiem potwierdzone męczeństwem. Wydarzenie krzyża jest świadectwem Jezusa o miłości Boga, który z miłości posłał na świat Swego Syna (J 3, 16)¹¹ Jest również świadectwem Jezusa o Sobie, który z miłości oddał życie za swoich przyjaciół (por. J 15, 13).

Jezus Chrystus jest także świadkiem człowieka, ponieważ w Nim zostaje człowiekowi objawione jego powołanie oraz godność dziecka Bożego. Całe ziemskie życie Jezusa, a szczególnie wydarzenia paschalne są świadectwem Bożej miłości względem człowieka. Chrystus ukazuje sens osobowej egzystencji człowieka; daje człowiekowi odpowiedź na wszystkie nurtujące go życiowe pytania¹²

Wiarygodność świadectwa składanego przez Jezusa opiera się na Jego Boskim posłannictwie, a jego weryfikację stanowią słowa i dzieła, jakich dokonuje mocą Bożą. Świadectwo Jezusa jest także potwierdzone świadectwem Boga Ojca oraz świadectwem Ducha Świętego. Świadectwo Ojca o Synu zostało złożone podczas chrztu w Jordanie (Łk 3, 12) i przemienienia na Górze Tabor (Łk 9, 28) oraz w dokonywanych w Jego Imię dziełach (J 5, 36; 10, 25; Dz 2, 22). Ojciec potwierdza Bóstwo i posłannictwo Syna¹³ Duch Święty składa Swoje świadectwo najpierw przez apostołów,

¹⁰ R u s e c k i. *Argumentacja prakseologiczna* s. 123 n.

¹¹ H. S e w e r y n i a k. *Ne evacuata sit crux. Wiarygodność krzyża dzisiaj*. „Studia Paradyskie” 8:1998 s. 272.

¹² L e d w o ń, jw. s. 108.

¹³ Tamże s. 107.

następnie przez wytrwanie wspólnoty Kościoła w prześladowaniach, a także w sprawowanych przez nią sakramentach i we wnętrzu człowieka¹⁴

II. OSOBA JEZUSA CHRYSYDUSA PRZEDMIOTEM I ŹRÓDŁEM ŚWIADECTWA CHRZEŚCIJAŃSKIEGO

Po zmartwychwstaniu i zesłaniu Ducha Świętego świadkami Zmartwychwstałego Pana stają się powołani przez Jezusa apostołowie, którzy byli razem z Nim i przeżyli te wydarzenia. Ich świadectwo opiera się na tym, co widzieli i słyszeli, czego sami doświadczyli. Dawanie świadectwa spoczywa więc na wybranych, którzy przeżyli osobiste spotkanie ze Zmartwychwstałym Panem. Wydaje się zatem, że warunkiem koniecznym do dawania świadectwa przez apostołów było wcześniejsze spotkanie z Jezusem. Również w przypadku św. Pawła o przyjęciu do grona apostołów zdecydował fakt, że widział on Jezusa¹⁵ Paweł nie przebywał wprawdzie z Jezusem w czasie Jego ziemskiego życia, jednak Zmartwychwstały Pan ukazał się mu i powołał go do głoszenia Dobrej Nowiny (Dz 9, 3-6).

Przedmiotem świadectwa chrześcijańskiego jest Osoba Jezusa Chrystusa. Od samego początku apostołowie i ich następcy świadcząc o zmartwychwstaniu, całą rzeczywistość tego wydarzenia odnoszą do Osoby Syna Bożego¹⁶ Świadectwo chrześcijańskie opiera się na świadectwie Bożym, wyrażonym najpełniej w Jezusie Chrystusie. Kardynał E. Pironio, wskazując na potrzebę świadectwa chrześcijanina w społeczności świeckiej, podkreśla, że jego przedmiotem winien być Chrystus zmarły i zmartwychwstały¹⁷ To świadectwo o Chrystusie paschalnym ma wymiar agapetologiczny i sperancyjny.

¹⁴ Von Balthasar, jw. s. 109; Y. Congar. *Wierzę w Ducha Świętego*. T. 1: *Duch Święty w „ekonomii” Objawienie i doświadczenie Ducha*. Tł. A. Paygert. Warszawa 1995 s. 103; W. Kasper. *Bóg Jezusa Chrystusa*. Tł. bp J. Tyrawa. Wrocław 1996 s. 257 n.

¹⁵ Von Balthasar, jw. s. 111; J. Guillet. *Świadectwo Dziejów Apostolskich*. „Communio” 5:1985 nr 2 s. 75.

¹⁶ Guillet, jw. s. 76; E. Łomnicki. *Męczeństwo jako znak prawdziwości religii chrześcijańskiej w ujęciu apologetów starochrześcijańskich*. „Tarnowskie Studia Teologiczne” 7:1989 s. 75; G. Dziewulski. *Teologiczne rozumienie świadectwa*. „Łódzkie Studia Teologiczne” 6:1997 s. 283 n.

¹⁷ Pironio, jw. s. 126-128.

Pojawiają się także próby ujmowania przedmiotu świadectwa w kategoriach przekazu wartości. Tak ukazuje świadectwo m.in. ks. J. Majka¹⁸ Ujęcie to ma charakter socjologiczny. Przedmiotem świadectwa chrześcijańskiego, zdaniem wspomnianego autora, jest orędzie Boga skierowane do człowieka, a zawarte w Ewangelii; świadek ma przekazać naukę Chrystusa obecną w nauczaniu Kościoła. Wydaje się jednak, że takie ujęcie przedmiotu zbyt mało eksponuje jego wymiar osobowy.

F. Blachnicki, wyjaśniając pojęcie świadectwa w świetle Nowego Testamentu, wskazuje na podwójne jego znaczenie. Wyróżnia świadectwo typu Janowego i świadectwo typu Pawłowego. Świadectwo typu Janowego opiera się na tym, co apostołowie widzieli, słyszeli, czego dotykały ich ręce, i dotyczy rzeczywistości zewnętrznej, zobiiektywizowanej w historycznych wydarzeniach. Nieco inne odniesienie ma świadectwo typu Pawłowego. Św. Paweł przeżył wprawdzie spotkanie z Jezusem Chrystusem zmartwychwstałym, jednak doświadczenie to ma charakter wewnętrzny. Jego świadectwo wiary dotyczy Chrystusa, którego obecności doświadcza w wierze. O ile pierwszy rodzaj świadectwa ma nachylenie historyczno-apologetyczno-racjonalistyczne, o tyle świadectwo Pawłowe opiera się na wewnętrznym (mistycznym), duchowym przeżyciu w wierze. Zdaniem F. Blachnickiego świadectwa te wzajemnie się uzupełniają i winny występować łącznie¹⁹

Należy jednak podkreślić, że wszyscy apostołowie zostali przez Jezusa powołani i ustanowieni świadkami (por. Mk 16, 15). Ich świadectwo wiary jest odpowiedzią na Jego polecenie: „Wy jesteście świadkami tego” (Łk 24, 48). Opierając się na osobistych przeżyciach, apostołowie głoszą Chrystusa i znaczenie Jego zbawczego misterium. Świadczą o Jezusie dzięki łasce Ducha Świętego. Można więc powiedzieć, że to Duch Święty umacnia apostołów do złożenia świadectwa o Jezusie (J 15, 26-27)²⁰

Po ukazaniu świadectwa Jezusa i apostołów należy zapytać o świadectwo wiary dawane przez tych, którzy nie widzieli, nie słyszeli i nie dotykali

¹⁸ Jw. s. 83-87.

¹⁹ *Świadectwo wiary w katechezie*. „Seminare” 5:1981 s. 83-97. Por. D z i e w u l s k i, jw. s. 296 n.

²⁰ J. K u d a s i e w i c z. *Duch Święty mocą świadectwa. Studium z pneumatologii św. Łukasza (Łk 24, 48-49; Dz 1, 8)*. W: *Duch, który jednoczy. Zarys pneumatologii*. Red. M. Marczewski. Lublin 1998 s. 41-58; K. L u k e. *Biblijne pojęcie „martyria” (świadectwo)*. W: *Ewangelizacja, dialog i rozwój. Wybrane dokumenty Międzynarodowej Konferencji Teologicznej. Nagpur (Indie) 1971 r.* Red. M. Dhavamony. Tł. J. Marzęcki. Warszawa 1986 s. 82.

Jezusa. O ile świadectwo Dwunastu opiera się na ich bezpośrednim poznaniu Chrystusa – spotkaniu z Nim, o tyle świadectwo ich następców musi się opierać na świadectwie tych, którzy w Niego uwierzyli.

Świadectwo wiary o Jezusie Chrystusie nieustannie uobecnia się we wspólnocie Kościoła. Powołując się na H. U. von Balthasara, który za św. Tomaszem interpretuje fragment Listu św. Piotra (zob. 1 P 1, 8-9), trzeba stwierdzić, że świadectwo chrześcijańskie o Jezusie winno wypływać z żywej wiary, będącej zadatkami oglądania Boga w wieczności²¹

Chrystus, będąc Świadkiem Wiernym (Ap 1, 5), jest wzorem dla każdego autentycznego świadka. Dlatego świadectwo chrześcijańskiego życia jest uczestnictwem w Jego świadectwie. Naśladowanie Mistrza staje się świadectwem o Jezusie i do Niego prowadzi²² J. Majka, analizując Jezusowe świadectwo, uważa, że jest to świadectwo słowa, czynu, modlitwy, znaku, symbolu i ofiary²³ Wskazując na podmiot świadectwa chrześcijańskiego, należy podkreślić jego osobowy charakter, widoczny zarówno w aspekcie indywidualnym, jak i społecznym. Zdaniem omawianego autora głównym podmiotem świadectwa pozostaje Jezus Chrystus, który działa w Kościele. Widzialnym podmiotem świadectwa chrześcijańskiego jest każdy wierzący oraz wspólnota wierzących, czyli Kościół²⁴ Dawanie świadectwa przez uczniów Chrystusa dokonuje się więc w Kościele i różni się ono w zależności od pełnionych w Kościele funkcji oraz otrzymanych charyzmatycznych darów Ducha Świętego.

III. FORMY ŚWIADECTWA

Zdaniem ks. M. Ruseckiego świadectwo chrześcijańskie może mieć dwojaką ekspresję: „zwyyczajną” albo „nadzwyczajną”²⁵ Świadectwo „zwyyczajne” realizuje się w codziennym życiu poprzez: uczciwe wypełnianie obowiązków stanu i zawodu, troskę o potrzebujących, przebaczenie, napomnienie, autentyczną miłość bliźniego itp. Natomiast świadectwo „nadzwyczajne” ma aspekt czynu heroicznego i wiąże się z poświęceniem

²¹ Von Balthasar, jw. s. 112.

²² Rusecki. *Argumentacja prakseologiczna* s. 124.

²³ Jw. s. 80 n.

²⁴ Tamże s. 81 n.

²⁵ *Argumentacja prakseologiczna* s. 123.

życia. Należy za ks. M. Ruseckim przyjąć potrzebę świadectwa zarówno „zwyčajnego”, jak i „nadzwyczajnego” oraz walentność obydwu rodzajów świadectwa dla ukazania wiarygodności chrześcijaństwa, a co za tym idzie – ich charakteru motywacyjnego w akcie wiary. Wprawdzie świadectwo „nadzwyczajne” ma większą wyrazistość i ekspresję, jednak świadectwo „zwyčajne” przez powszechność i to, że wymaga wielu aktów poświęcenia i ofiary, ma również ogromną wartość motywacyjną²⁶

W świadectwie chrześcijańskiego życia możemy wskazać na dwa istotne elementy: na wiarę w Chrystusa oraz na życie moralne²⁷ Elementy te wzajemnie się implikują. Z wiary autentycznej wypływa postępowanie moralnie dobre, które jest zewnętrznym wyrazem wiary. Ścisłe powiązanie wiary z postępowaniem ukazuje Jezus w obrazie drzewa rodzącego dobre owoce (Łk 6, 43-45). Dlatego należy podkreślić, że przedmiotem świadectwa jest także osoba świadka²⁸ To postawa świadka ma zachęcić adresata świadectwa do zmiany postawy życia, jeśli jeszcze nie wierzy.

Kolejne zagadnienie to ukazanie środków, jakimi chrześcijanie posługują się świadcząc o Jezusie Chrystusie. Ze względu na ich wielką różnorodność w przekazie świadectwa omówienie tych środków zostanie sprowadzone do najbardziej typowych i charakterystycznych – zaprezentowane zostaną kolejno: świadectwo obecności chrześcijańskiej, świadectwo dobrego przykładu, świadectwo słowa, świadectwo zawarte w obrazie oraz liturgia jako miejsce świadectwa²⁹

Najbardziej pierwotnym, bo stosowanym od początku chrześcijaństwa, a zarazem podstawowym sposobem świadczenia o Chrystusie jest świadectwo obecności. Świadek nie podejmuje żadnych wyjątkowych środków ukazywania innym Chrystusa. Jego świadectwo sprowadza się do życia chrześcijańskiego. Codzienne, dobre życie chrześcijańskie staje się dla otoczenia świadectwem i dowodem prawdziwości Ewangelii. Ten rodzaj świadectwa dostrzec można już w pierwotnym Kościele. Wielu, patrząc na chrześcijan, dostrzegało, że w życiu codziennym kierują się oni miłością. Istotą świadectwa obecności jest jedność z ludźmi, wyrażona w szacunku i miłości, a także w zaangażowaniu na rzecz sprawiedliwości i pokoju. Świadectwo to jest znakiem życia Bożego, otrzymanego przez Łaskę.

²⁶ Tamże.

²⁷ Tamże s. 122.

²⁸ M a j k a, jw. s. 84.

²⁹ Tamże s. 87-91.

Chrześcijanin tam, gdzie przebywa, wyraża nowość życia otrzymanego od Chrystusa, w którym otrzymuje zbawienie³⁰ Tym samym zaprasza innych do przyjęcia Chrystusa.

Świadectwo chrześcijańskie dokonuje się również przez dobry przykład. O ile w przypadku świadectwa obecności nie podejmuje się konkretnych działań w celu ukazania świadectwa, o tyle w tym wypadku świadomie, poprzez określone czyny, przybliża się innym postawy i zachowania oraz wartości, jakie one z sobą niosą. Zdaniem ks. J. Majki³¹ w świadectwie dobrego przykładu ważne są dwa momenty: aby spełniana czynność zawierała wartość ważną i cenioną przez ludzi oraz by została odczytana przez adresata jako wartościowa i godna naśladowania. Niewątpliwie świadectwo chrześcijańskie zawiera te elementy, które ostatecznie możemy sprowadzić do Osoby Jezusa.

Niesłuchanie ważnym środkiem świadectwa jest słowo. Autor Listu do Rzymian poucza: „Przeto wiara rodzi się z tego, co się słyszy, tym zaś, co się słyszy, jest słowo Chrystusa” (10, 17). Wprawdzie w przekazie wiary samo słowo nie wystarcza, jednak praktyka wskazuje, że jest ono środkiem najczęściej używanym w komunikacji międzyosobowej. Cechą świadczenia poprzez słowo jest możliwość wejścia w dialog, który będąc doskonałą formą zjawiska interakcji, jest bardzo pomocny w przekazie wiary³² Przekazujący świadectwo przez wypowiedziane słowo dysponuje szerokim asortymentem środków wyrazu. Może on operować głosem, gestykulować, wywierać osobisty wpływ na słuchaczy itd. Doceniając wartość świadectwa składanego przez głoszenie słowa, należy pamiętać, że staje się ono owocne i wiarygodne tylko wtedy, gdy poparte jest czynami miłości, gdy pozostaje istotowo związane ze świadectwem obecności i dobrego przykładu³³ Ogromnie ważne jest również to, że Bóg wspiera słowo świadectwa Swoją Łaską.

³⁰ J. N e u n e r. *Świadectwo chrześcijańskie (DM 10-12)*. W: *Misje po Soborze Watykańskim II*. Red. W. Kowalak. Płock 1981 s. 124-127.

³¹ Jw. s. 88.

³² Ks. J. Majka wskazuje na poszczególne elementy dialogu. Dialog pozwala zweryfikować obraz adresata świadectwa, a tym samym pozwala przełamać nieufność i uzgodnić wspólne stanowisko. Dialog pozwala również sprecyzować język, jakim rozmówcy będą się posługiwać. Dzięki temu możliwa jest dokładna wymiana informacji oraz jasne określenie elementów wspólnych i rozbieżnych. Dialog pozwala także na wspólne poszukiwanie prawdy przez wymianę argumentacji. Zob. tamże s. 88 n.

³³ J. S c h ü t t e. *Ewangelizacja i rozwój w świetle teologii soborowej i posoborowej*. W: *Ewangelizacja, dialog i rozwój [...]* s. 373; N e u n e r, jw. s. 125.

Świadeństwo chrześcijańskie jest również przekazywane przez obraz w różnych jego postaciach. Wśród wielu form obrazu szczególne miejsce zajmują gesty, mające wymowę symboliczną, oraz czyny, ukazujące postawę w odniesieniu do wartości nadprzyrodzonych³⁴ W tym miejscu należy wskazać na heroiczne czyny poświęcenia, a szczególnie na świadeństwo połączone z oddaniem za wiarę życia. Wzorem świadeństwa poprzez śmierć męczeńską jest Jezus Chrystus, który ofiarował Siebie umierając na krzyżu³⁵ Ten rodzaj świadeństwa jest znakiem o niezwyklej wymowie i ma dużą moc przekonywania.

Grecki termin „martys” oznaczał początkowo świadka jakiegokolwiek zdarzenia. Od II w. terminu tego używa się na określenie świadka w znaczeniu specjalnym. „Martys” to wierny, który cierpi i przelewa krew za wiarę w Jezusa Chrystusa³⁶ Umierający za Chrystusa chrześcijanin stawał się dla innych heroicznym świadkiem. Wierność chrześcijanina aż do śmierci nabiera szczególnej wagi i wymowy, gdy wspomni się na naturalny lęk każdego człowieka przed cierpieniem i śmiercią. Ale dlatego właśnie konsekwentność w przeżyciu życia aż do jego kresu staje się rdzeniem chrześcijańskiego świadeństwa.

A. Kubiś podkreśla, że do istoty męczeństwa należą: publiczne złożenie świadeństwa Chrystusowi i potwierdzenie go przez świadome i dobrowolne przyjęcie śmierci³⁷ Oczywiście, istotny jest przedmiot (treść) świadeństwa męczennika. Od początku chrześcijaństwa bowiem uważano, że powód śmierci, a nie sama kara, stanowi istotę męczeństwa. Przedmiot świadeństwa męczenników chrześcijańskich ma charakter osobowy, stanowi go bowiem Jezus Chrystus, który umarł i zmartwychwstał. Męczennik cierpi i umiera dla Chrystusa zarówno wtedy, gdy prześladowany jest z powodu wiary w Niego i Jego naukę, jak również ze względu na swoje życie moralne³⁸

³⁴ M a j k a, jw. s. 90.

³⁵ H. S e w e r y n i a k. *Krzyż jako motyw i znak wiarygodności chrześcijaństwa. Propozycja wykładu.* „Studia Paradyskie” 8:1998 s. 254-262.

³⁶ Ł o m n i c k i, jw. s. 76; S. P i é N i n o t. *Męczennicy: świadeństwo nie do zapomnienia.* W: Jan Paweł II. „Tertio millennio adveniente” Komentarz teologiczno-pastoralny w opracowaniu Rady Prezydium Wielkiego Jubileuszu Roku 2000. Sandomierz 1995 s. 195 n.; A. K u b i ś. Tytuł „męczennik” „Ruch Biblijny i Liturgiczny” 29:1976 z. 6 s. 294 n.

³⁷ *Zarys chrześcijańskiej koncepcji męczeństwa.* „Communio” 7:1987 nr 5 s. 77; t e n ż e. *Chrześcijańska idea męczeństwa.* „Analecta Cracoviensia” 2:1970 s. 305.

³⁸ K u b i ś. *Zarys chrześcijańskiej koncepcji męczeństwa* s. 77 n.; t e n ż e. *Chrześcijańska idea męczeństwa* s. 306; Ł o m n i c k i, jw. s. 78.

Należy zatem uznać, że przyczyną męczeństwa może być zarówno wiara, jak i każda cnota mająca związek z Bogiem. Ostatecznym motywem męczeńskiej śmierci jest zawsze osobowy związek z Chrystusem.

Męczeństwo ma wymiar personalny. Świadecko składa bowiem osoba i ze względu na Osobę. Motywem męczeństwa jest osobisty, głęboki i ścisły związek męczennika z Chrystusem. Męczennik staje się obrazem Chrystusa. Związek ten realizuje się poprzez naśladowanie i zjednoczenie świadka z Mistrzem³⁹

Całe życie chrześcijanina winno być naśladowaniem Chrystusa. Męczeństwo stanowi najdoskonalszy i najpełniejszy sposób pójścia za Jezusem. Śmierć jest punktem kulminacyjnym wiernego pójścia za Panem. Męczennik bowiem pozostaje w szczególnym związku z Jezusem cierpiącym – cierpi razem ze swoim Mistrzem⁴⁰ Siłę do znoszenia cierpienia męczennik czerpie ze śmierci Chrystusa i zostaje on włączony w Jezusowe misterium zbawcze. Związek ten ma swój widoczny wyraz w zwyczaju sprawowania Eucharystii w rocznicę jego męczeńskiej śmierci⁴¹ Liturgia tym samym ukazuje jedność męczeńskiej śmierci chrześcijanina z Misterium Paschalnym Chrystusa.

Męczeństwo jest również najpełniejszym połączeniem się z Chrystusem. Świadek złączony jest z Mistrzem w codziennym ziemskim życiu, jednak wśród przeciwności cieszy się szczególną Jego bliskością⁴² Na uwagę zasługuje również wiara w to, że męczeńska śmierć daje natychmiastowe zjednoczenie z Bogiem w niebie. Wyznający Chrystusa przez cierpienia i śmierć oddają chwałę Bogu i zasługują na szczęście wieczne. Śmierć męczennika ma też charakter ekspiacyjny⁴³ – oczyszcza go ze wszystkich jego grzechów.

Tradycja chrześcijańska od samego początku nazywa męczeństwo między innymi: chrztem krwi, obmyciem krwią, drugim chrztem, drugim odrodzeniem, chrztem męczeństwa⁴⁴ Określenia te akcentują podobieństwo skutków męczeństwa do chrztu z wody. Jeśli śmierć męczeńską za Chrystusa ponosi człowiek jeszcze nie ochrzczony, to przelanie krwi zastępuje

³⁹ K u b i ś. *Zarys chrześcijańskiej koncepcji męczeństwa* s. 79-81; t e n ż e. *Chrześcijańska idea męczeństwa* s. 322-325; Ł o m n i c k i, jw. s. 76.

⁴⁰ M. B e d n a r z. *Jezus wzorem męczenników i prześladowanych w Ewangelii św. Łukasza*. „Tarnowskie Studia Teologiczne” 7:1989 s. 39-48.

⁴¹ K u b i ś. *Zarys chrześcijańskiej koncepcji męczeństwa* s. 80.

⁴² T e n ż e. *Chrześcijańska idea męczeństwa* s. 324 n.

⁴³ Ł o m n i c k i, jw. s. 76.

⁴⁴ *Zarys chrześcijańskiej koncepcji męczeństwa* s. 82; P i é N i n o t, jw. s. 201.

chrzest. W wypadku śmierci męczeńskiej człowieka ochrzczonego przelanie krwi gładzi popełnione grzechy (także śmiertelne) i przywraca godność dziecka Bożego. A. Kubiś rzeczywistość chrztu krwi odnosi tylko do osoby męczennika, natomiast S. Pié-Ninot ukazuje ją w wymiarze eklezjalnym i uniwersalnym: „Krew męczennika, w istocie, oczyszcza tego, kto nie otrzymał chrztu z wody, i zmywa grzechy tego, kto już został ochrzczony [...]”⁴⁵ Krew przelana przez męczennika ma moc zasługującą nie tylko dla niego, ale także dla innych. Męczeńska śmierć może u Boga wysłużyć łaskę wiary i jej umocnienie dla innych, także prześladowców.

Męczeństwo jest pewną doskonałością osoby. Doskonałość ta jest osobowym aktem miłości, który polega na naśladowaniu Jezusa w cnotie męstwa. W męczeństwie urzeczywistnia się również cnota wiary. Ono bowiem jest, jak uczy Sobór Watykański II w *Konstytucji dogmatycznej o Kościele*, „najwyższym świadectwem wiary” (nr 50). To naśladowanie Jezusa i upodobnienie się do Niego przez przelanie krwi „uważa Kościół za dar szczególny i najwyższą próbę miłości” (tamże nr 42).

Ponieważ męczeństwo realizuje się przez śmierć, stąd należy wskazać na ścisły związek pomiędzy męczeństwem a śmiercią. Uwidacznia się on przez to, że męczeństwo stanowi objawienie chrześcijańskiego sensu śmierci, która jest spotkaniem z Bogiem. Umierający człowiek pełen wiary i miłości wchodzi w rzeczywistość Boga, któremu poświęcił swoje życie. Natomiast Bóg obdarza go nagrodą życia wiecznego.

W tym kontekście należy wspomnieć o męczeństwie duchowym, czyli całkowitym, bezkrwawym oddaniu siebie w chrześcijańskim świadectwie⁴⁶ Już tradycja patrystyczna uważała życie ascetyczne i monastyczne za męczeństwo. Obok więc męczeństwa krwawego istnieje bezkrwawe męczeństwo wiernych, trwające przez całe życie. Wiąże się ono z duchową walką z grzechem i ze zdobywaniem cnót. Można jednak zapytać, czy męczeństwo bezkrwawe nie jest tylko szczególną formą świadectwa chrześcijańskiego życia; jeśli tak, to słuszne wydaje się zarezerwowanie terminu „męczeństwo” do świadectwa połączonego z oddaniem życia.

Współczesna myśl teologiczna zwraca także uwagę na eklezjalny wymiar męczeństwa. Związek męczennika ze wspólnotą Kościoła jest wieloraki. Na pierwszym miejscu należy wskazać na źródło odwagi do dawania tak ra-

⁴⁵ Jw. s. 201.

⁴⁶ K u b i ś. *Zarys chrześcijańskiej koncepcji męczeństwa* s. 87; t e n ż e. *Chrześcijańska idea męczeństwa* s. 308 n.

dykalnego świadectwa. Siłę do złożenia świadectwa czerpie męczennik od Chrystusa żyjącego w Kościele. Umocnieniem dla niego są sakramenty święte, słowo Boże, modlitwa wspólnoty itp. Męczennik składa swoje świadectwo w Kościele i dla jego dobra. Jest on przede wszystkim świadkiem, który w obliczu cierpienia i śmierci pozostaje wierny Chrystusowi oraz założonemu przez Niego Kościołowi. Świadek w męczeństwie wyznaje swą łączność ze wspólnotą Kościoła, za nią się modli i cierpi⁴⁷ Natomiast świadectwo odwagi męczennika skierowane jest do wspólnoty wierzących i stanowi zachętę do wierności Chrystusowi. Kościół przyjmuje męczeństwo jako świadectwo samego Pana⁴⁸ Świadectwo to jest zatem znakiem działania łaski w Kościele oraz zaproszeniem do wiary i umocnieniem do dawania świadectwa o Jezusie. Męczeństwo jest również znakiem wiarygodności Kościoła i jego misji (por. Mt 5, 10; Łk 6, 22; J 15, 20), męczennik zaś staje się znakiem wspólnoty świętych i szczególnym orędownikiem ludzi przed Bogiem. Jego męczeńska śmierć ma walor ekspiacyjny. Zdaniem E. Łomnickiego męczennik wynagradza za swoje grzechy, jak również za grzechy innych ludzi⁴⁹

Męczeństwo jest charyzmatem w Kościele. Jest zatem specjalnym darem danym przez Boga powołanej osobie dla duchowego dobra całej wspólnoty. Męczennik, który dla Jezusa ponosi śmierć, jest świadkiem i bohaterem, naśladowcą Mistrza i przykładem dla innych⁵⁰ Świadectwo słowa wiąże się ze świadectwem cierpienia zapowiedzianego przez Jezusa. W przypadku męczeńskiej śmierci wzrasta też walor motywacyjny świadectwa. Świadek dla potwierdzenia autentyczności świadectwa nie waha się oddać daru najcenniejszego, własnego życia.

Miejszem chrześcijańskiego świadectwa jest również liturgia, która będąc znakiem Łaski sprawia, że owoce zbawienia stają się skuteczne w życiu wierzącego. W niej człowiek jednoczy się z Bogiem. To zjednoczenie jest szczególne w liturgii eucharystycznej. S. Pié-Ninot, opierając się na myśli Ignacego Antiocheńskiego, Ireneusza z Lyonu i Polikarpa, wskazuje na eucharystyczną interpretację męczeństwa⁵¹ Męczeństwo zostaje ukazane jako ofiara eucharystyczna. Ignacy z Antiochii pragnął przemienić się

⁴⁷ T e n z e. *Chrześcijańska idea męczeństwa* s. 325.

⁴⁸ P i é N i n o t, jw. s. 202; Ł o m n i c k i, jw. s. 77

⁴⁹ *Męczeństwo jako znak* s. 76 n.

⁵⁰ K u b i ś. *Zarys chrześcijańskiej koncepcji męczeństwa* s. 85-87.

⁵¹ Jw. s. 202.

w Eucharystię, aby być w jedności z Chrystusem w najwyższym akcie miłości.

W tym kontekście warto jeszcze raz podkreślić, że źródłem chrześcijańskiego świadectwa jest Jezus Chrystus, który mocą Ducha Świętego działa w sercach wierzących przez słowo i sakramenty święte. Szczególnie dzięki Eucharystii chrześcijanin zdolny jest do pójścia za Jezusem. Ta droga prawdziwego ucznia Jezusa – zdaniem E. Pironio – suponuje dwa elementy: życie w szkole Jezusa i posiadanie mocy Ducha Świętego⁵² Życie w szkole Jezusa polega na wsłuchiwaniu się i przyjmowaniu Jezusowego słowa, naśladowaniu w sposób radykalny Mistrza, przeżywaniu „wspólnoty uczniów” przez świadectwo wiary, ubóstwa, modlitwy, miłości, służby, krzyża i nadziei. W tej postawie Duch Jezusa wprowadza wierzącego w trynitarną wspólnotę miłości, daje mu mądrość i odwagę świadczania oraz zapewnia świadectwu skuteczność.

J. Salij zwraca uwagę na potrzebę ukazania wspólnotowego wymiaru świadectwa. Jego zdaniem świadectwo społeczne ma także charakter osobowy⁵³ Nie jest ono jednakże prostą sumą poszczególnych świadectw o Jezusie, lecz świadectwem wspólnoty osób – Kościoła. W nim Jezus żyje i uzdolnia do składania świadectwa. Im więcej osób zgodnie składa świadectwo wiary, tym jest ono bardziej wiarygodne.

IV ROZPOZNANIE I SKUTECZNOŚĆ MOTYWACYJNA ŚWIADECTWA

Pierwszorzędnym celem świadectwa jest ukazanie Chrystusa i Jego zbawczego dzieła⁵⁴ Można także wskazać na cele szczegółowe; jest ich bardzo wiele, przykładowo: przekazanie prawd wiary, wskazanie na chrześcijańskie normy postępowania, zachęta do udziału w aktach kultu, budowanie wspólnoty Kościoła, wprowadzenie w praktykowanie miłości bliźniego⁵⁵ E. Pironio jako cel świadectwa wymienia „przekształcenie świata poprzez wyraźne głoszenie Chrystusa i promocję człowieka”⁵⁶ Ponieważ świa-

⁵² P i r o n i o, jw. s. 131-135.

⁵³ S a l i j, jw. s. 402.

⁵⁴ K. W o j t y ł a. *Wiara ludzi, którzy stanowią Kościół*. W: *Wiara i życie. W nurcie zagadnień posoborowych*. T. 16. Red. B. Bejze. Warszawa 1985 s. 18-22.

⁵⁵ M a j k a, jw. s. 96 n.

⁵⁶ P i r o n i o, jw. s. 131.

dectwo jest propozycją przyjęcia Chrystusa przez niewierzących oraz niesie umocnienie wiary dla tych, którzy już wierzą, dlatego cel świadectwa może być także ukazany jako przekaz wiary.

Świadectwo chrześcijańskie różni się istotnie od prostego stwierdzenia ustalającego fakty na mocy obserwacji. W rozumieniu Nowego Testamentu świadczenie to nie tylko potwierdzenie autentyczności zdarzeń, ale także wyjaśnienie ich właściwego – objawiającego i zbawczego – znaczenia. Świadek, który sam jest przekonany o prawdziwości zdarzeń oraz zna ich właściwą, wewnętrzną treść, zaprasza innych do wejścia w tę rzeczywistość.

Orędzie ewangeliczne głoszone przez świadka pozostaje w istotnym związku z jego osobą. Świadek żyje prawdą i jest zobowiązany do dzielenia się nią, gdyż spoczywa na nim odpowiedzialność za tych, dla których Chrystus pozostaje jeszcze obcy i daleki. Świadcowi nie wolno zachować tylko dla siebie Prawdy – jest on bowiem tylko jej powiernikiem i nie może jej zatrzymać dla siebie ani jej sobą przysłonić wobec innych (por. Dz 4, 20).

Osoba świadka staje się znakiem Boga, stąd człowiek, który spotyka się ze świadectwem chrześcijańskim, winien w autentycznym życiu chrześcijańskim dostrzec istotną jego treść. Ponieważ świadectwo chrześcijańskie prowadzi do Osoby Chrystusa⁵⁷, dlatego podstawą wiarygodności i autorytetu świadka jest przede wszystkim jego osobista i nadprzyrodzona więź z Chrystusem, której towarzyszą stosowne kwalifikacje moralne oraz intelektualne (prawość życia, prawdomówność, umiłowanie prawdy itp.). Nie można ukazywać Chrystusa innym, jeśli się Go samemu wpieryw nie spotkało i nie poznało. Stąd tak istotna jest postawa wewnętrznego zaangażowania świadka. Świadek, pozostając z Chrystusem w osobowym związku, wyraża go na zewnątrz przez świadectwo chrześcijańskiego życia. Znak świadectwa pomaga adresatowi właściwie odczytać ten osobowy związek i zawarte w nim zaproszenie. W konsekwencji przyjęcie świadectwa jest przyjęciem Chrystusa i wejściem z Nim w osobową relację. Uwidacznia się tu personalny wymiar świadectwa: osoba świadka prowadzi osobę odbiorcy do przyjęcia osobowego Boga.

Warunkiem uprzednim przyjęcia świadectwa jest rozpoznanie jego zaistnienia i właściwe jego odczytanie. Ponieważ świadectwo ma charakter

⁵⁷ R u s e c k i. *Argumentacja prakseologiczna* s. 124.

znakowy⁵⁸, dlatego istnieje potrzeba jego rozpoznania. Adresat musi zatem wiedzieć, że spotkał się ze znakiem, który wprowadza go w rzeczywistość nadprzyrodzoną. Świadek zawiera się w słowach, znakach, symbolach i gestach, które są wyrazem autentycznego życia religijnego, poświęcenia i ofiary, lecz nie są to zwykle przejawy aktywności ludzkiej czy gesty humanitarnej pomocy; ich ostatecznym źródłem jest miłość świadka do Chrystusa. Człowiek, który spotyka się ze świadectwem chrześcijańskiego życia, winien poprzez te zewnętrzne fenomeny dostrzec Jezusa Chrystusa, który jest przedmiotem świadectwa⁵⁹ Świadek zatem może stać się skuteczny tylko wtedy, jeśli ów „kod” świadectwa zostanie dobrze i w pełni odczytany.

Skuteczność świadectwa zależy nie tylko od świadka, ale także od postawy odbiorcy świadectwa. Rozpoznanie i podjęcie przez adresata znaku zależne są od wielu czynników osobowościowych; m.in. od poziomu intelektualnego, doświadczeń osobistych, otwarcia na rzeczywistość transcendentną. Ten, do kogo świadek jest kierowany, nie może być negatywnie nastawiony do rzeczywistości nadprzyrodzonej. Powinien także mieć dobrą wolę przyjęcia elementów transcendentnych zawartych w świadectwie⁶⁰ Obdarowywany musi zatem otworzyć się na świadek, gdyż bez współdziałania przyjmującego świadek ze świadkiem niemożliwe jest jego przekazanie⁶¹ Nawet największe świadek będzie nieskuteczny, jeśli wezwanie w nim zawarte nie zostanie aktywnie podjęte. Od tego osobowego współdziałania zależy rozpoznanie świadectwa oraz jego ostateczny kształt i skuteczność.

Odpowiadając na pytanie o skuteczność świadectwa, należy nadmienić, że od pierwszych wieków chrześcijaństwa świadek wiary chrześcijańskiej spotykało się zarówno z obojętnością i odmową jego przyjęcia przez świat niechrześcijański, jak również z podziwem, który prowadził do przyjęcia wiary w Chrystusa⁶² Szczególnie mocno przemawiało do niechrześcijan świadek wiary przez męczeństwo. Niezlomna postawa męczenników

⁵⁸ Element widzialny (dostrzegalny) wprowadza adresata świadectwa w rzeczywistość niewidzialną (nadprzyrodzoną), w świat wiary osoby dającej świadek, a w konsekwencji prowadzi do spotkania z Osobą Jezusa Chrystusa.

⁵⁹ R u s e c k i. *Argumentacja prakseologiczna* s. 124; t e n ż e. *Wiarygodność chrześcijaństwa*. T. 1: *Z teorii teologii fundamentalnej*. Lublin 1994 s. 94.

⁶⁰ T e n ż e. *Argumentacja prakseologiczna* s. 125.

⁶¹ S a l i j, jw. s. 390-492; M a j k a, jw. s. 83.

⁶² P i é N i n o t, jw. s. 203; Ł o m n i c k i, jw. s. 78 n.

wobec śmierci wywierała także wielkie wrażenie na niewierzących. Takie świadectwo chrześcijańskie zdumiewało i prowadziło do refleksji nad nim. Tradycja przekazuje wiele przykładów nawróceń tych, którzy widzieli męczeńską śmierć uczniów Chrystusa. Męczeństwo stało się zatem skutecznym motywem wiary. Nie wiadomo jednak, czy był to motyw jedyny, czy jeden z wielu. Pewny jest natomiast fakt, że nie wszyscy na widok męczeńskiej śmierci wyznawców Chrystusa dochodzili do przyjęcia wiary. Świadczy to m.in. o pełnej wolności adresata świadectwa w podejmowaniu decyzji wiary. Ponieważ wiara ostatecznie pozostaje darem i owocem Łaski Bożej, dlatego skuteczność świadectwa jako jej nosiciela i przekaziciela oraz jego siła motywacyjna nie mogą mieć swojego ostatecznego źródła w staraniach człowieka.

Należy także zapytać o wartość motywacyjną świadectwa. Zdaniem J. Salija świadectwo różni się w swej strukturze od argumentu i dowodu⁶³. Składane jest ono na płaszczyźnie wartości, a nie na płaszczyźnie logiki i rozumowania. Dlatego człowiek, polegając na świadectwie, nie ma oczywistości – choć może mieć pewność moralną – co do jego autentyczności i przedmiotu. To przekonanie wynika z osobowego charakteru świadectwa; pochodzi ono od osoby i skierowane jest do osoby. Również skuteczność świadectwa uwarunkowana jest osobowym zaangażowaniem zarówno składającego świadectwo, jak też odbierającego świadectwo.

*

Celem artykułu było ukazanie świadectwa jako motywu wiary chrześcijańskiej. Podsumowując należy stwierdzić, że przedmiotem chrześcijańskiego świadectwa jest Osoba Jezusa Chrystusa, który jest wiarygodnym Świadkiem Boga. Jego świadectwo jest podwójne i jedyne zarazem. Jezus świadczy o miłości Ojca i jednocześnie jako Bóg ucieleśnia tę miłość. Całe ziemskie życie Jezusa jest świadectwem, które zostaje potwierdzone Jego męczeńską śmiercią i zmartwychwstaniem oraz przez świadectwo Boga Ojca i Ducha Świętego.

Świadectwo Jezusa stało się dla apostołów motywem wiary. Gdy uwierzyli, zaczęli świadczyć o Chrystusie, który zmartwychwstał. Apostołowie

⁶³ Jw. s. 390.

stali się głosicielami tego, co widzieli, słyszeli i doświadczyli, czyli tego, czego świadectwo dał sam Jezus. Świadectwo apostołskie opierało się na przeżyciach i osobistej więzi z Jezusem. Również Paweł, który nie należał do grona Dwunastu, dając świadectwo odwołuje się do wewnętrznych doświadczeń, w których spotkał Zmartwychwstałego Pana. Świadectwo Jezusa, stając się motywem wiary, jest zarazem wezwaniem do świadczenia o Nim. Świadectwo chrześcijańskiego życia jest udziałem w Jezusowym świadectwie oraz apostołskim świadectwie o Zmartwychwstałym. Świadek winien uczestniczyć w rzeczywistości, która jest przedmiotem świadectwa. Tym samym wskazano na osobowy związek między świadkiem a Jezusem, który będąc przedmiotem świadectwa, działa w Kościele i uzdolnia wierzących do złożenia świadectwa wiary.

Szerokie i wieloaspektowe omówienie świadectwa pozwoliło także ukazać jego formy: obecność, dobry przykład, słowo, obraz i liturgię. Za wyjątkową formą świadectwa chrześcijańskiego uznano męczeństwo. Do jego istoty należy publiczne złożenie świadectwa Chrystusowi oraz jego potwierdzenie przez świadome i dobrowolne przyjęcie śmierci. Personalny związek męczennika z Mistrzem wyraża się w Jego naśladowaniu i w zjednoczeniu z Nim. Wieloraki jest również eklezjalny wymiar męczeństwa. Męczennik siłę do złożenia świadectwa czerpie z Kościoła. W opinii A. Kubisia, S. Pié-Ninota, E. Łomnickiego męczennik składa świadectwo w Kościele, w łączności z Kościołem i za Kościół. Jego świadectwo jest znakiem wiarygodności Kościoła i jest skierowane do wspólnoty wierzących celem jej budowania oraz stanowi zaproszenie dla tych, którzy jeszcze nie wierzą.

Źródłem świadectwa chrześcijańskiego jest Jezus Chrystus. Natomiast przekaz wiary w Niego jest celem świadectwa. Skuteczność świadectwa jest bardzo złożona. Zależy zarówno od świadka, odbiorcy, sposobu świadczenia, jak również od działania Boga przez Łaskę, otwarcia na nią i jej przyjęcia. Osoba świadka jest gwarantem prawdziwości wydarzenia oraz pomaga w dotarciu do wewnętrznej treści świadectwa.

BIBLIOGRAFIA

- B a l t h a s a r H. U. von: Świadection i wiarygodność. „Communio” 9:1989 nr 6 s. 107-114.
- B e d n a r z M.: Jezus wzorem męczenników i prześladowanych w Ewangelii św. Łukasza. „Tarnowskie Studia Teologiczne” 7:1989 s. 39-48.
- B l a c h n i c k i F.: Świadection wiary w katechezie. „Seminare” 5:1981 s. 83-97
- C o n g a r Y.: Wierzę w Ducha Świętego. T. 1: Duch Święty w „ekonomii” Objawienie i doświadczenie Ducha. Tł. A. Paygert. Warszawa: Wydawnictwo Księży Marianów 1995.
- D z i e w u l s k i G.: Teologiczne rozumienie świadection. „Łódzkie Studia Teologiczne” 6:1997 s. 277-307.
- G u i l l e t J.: Świadection Dziejów Apostolskich. „Communio” 5:1985 nr 2 s. 67-78.
- K a s p e r W.: Bóg Jezusa Chrystusa. Tł. bp J. Tyrawa. Wrocław: TUM Wydawnictwo Wrocławskiej Księgarni Archidiecezjalnej 1996.
- K u b i ś A.: Chrześcijańska idea męczeństwa. „Analecta Cracoviensia” 2:1970 s. 303-328.
- Tytuł „męczennik” „Ruch Biblijny i Liturgiczny” 29:1976 z. 6 s. 294-299.
 - Zarys chrześcijańskiej koncepcji męczeństwa. „Communio” 7:1987 nr 5 s. 76-88.
- K u d a s i e w i c z J.: Duch Święty mocą świadection. Studium z pneumatologii św. Łukasza (Łk 24, 48-49; Dz 1, 8). W: Duch, który jednoczy. Zarys pneumatologii. Red. M. Marczewski. Lublin: Polihymnia 1998 s. 41-58.
- L e d w o ń I. S.: Objawienie chrześcijańskie i jego wiarygodność według René Latourelle’a. Lublin: Polihymnia 1996.
- L u k e K.: Biblijne pojęcie „martyria” (świadection). W: Ewangelizacja, dialog i rozwój. Wybrane dokumenty Międzynarodowej Konferencji Teologicznej. Nagpur (Indie) 1971 r. Red. M. Dhavamony. Tł. J. Marzęcki. Warszawa: IW Pax 1986 s. 73-84.
- Ł o m n i c k i E.: Męczeństwo jako znak prawdziwości religii chrześcijańskiej w ujęciu apologetów starochrześcijańskich. „Tarnowskie Studia Teologiczne” 7:1989 s. 74-81.
- M a j k a J.: Świadection chrześcijańskie jako element ewangelizacji. W: Ewangelizacja. Red. J. Krucina. Wrocław: TUM Wydawnictwo Wrocławskiej Księgarni Archidiecezjalnej 1980 s. 77-97.
- N e u n e r J.: Świadection chrześcijańskie (DM 10-12). W: Misje po Soborze Watykańskim II. Red. W. Kowalak. Płock: Płockie Wydawnictwo Diecezjalne 1981 s. 122-134.
- P i é N i n o t S.: Męczennicy: świadection nie do zapomnienia. W: Jan Paweł II. *Tertio millennio adveniente*. Komentarz teologiczno-pastoralny w opracowaniu Rady Prezydium Wielkiego Jubileuszu Roku 2000. Sandomierz: Wydawnictwo Diecezjalne Hodie 1995 s. 195-210.
- P i r o n i o E.: Świadection chrześcijanina w społeczności świeckiej. „Communio” 11:1991 nr 2 s. 124-126.

- R u s e c k i M.: Argumentacja prakseologiczna w teologii fundamentalnej. „Roczniki Teologiczno-Kanoniczne” 34:1987 z. 2 s. 111-139.
- Bóg objawiający się w dziejach. W: Katechizm Kościoła katolickiego. Wprowadzenie. Red. M. Rusecki, E. Pudełko. Lublin: RW KUL 1995 s. 21-28.
- Wiarygodność chrześcijaństwa. T. 1: Z teorii teologii fundamentalnej. Lublin: TN KUL 1994.
- S a l i j J.: Świadectwo wiary jako odpowiedź na współczesne jej zakwestionowanie. „Ateneum Kapłańskie” 65:1973 t. 80 z. 3 (386) s. 390-420.
- S c h ü t t e J.: Ewangelizacja i rozwój w świetle teologii soborowej i posoborowej. W: Ewangelizacja, dialog i rozwój [...] s. 351-379.
- S e w e r y n i a k H.: Krzyż jako motyw i znak wiarygodności chrześcijaństwa. Propozycja wykładu. „Studia Paradyskie” 8:1998 s. 243-263.
- Ne evacuata sit crux. Wiarygodność krzyża dzisiaj. Tamże s. 265-281.
- W a l d e n f e l s H.: O Bogu, Jezusie Chrystusie i Kościele – dzisiaj. Teologia fundamentalna w kontekście czasów obecnych. Tł. A. Paciorek. Katowice: Księgarnia św. Jacka 1993.
- W o j t y ł a K.: Wiara ludzi, którzy stanowią Kościół. W: Wiara i życie. W nurcie zagadnień posoborowych. T. 16. Red. B. Bejze. Warszawa: Wydawnictwo Sióstr Loretanek 1985 s. 18-22.

CHRISTIAN TESTIMONY AS A MOTIVE FOR FAITH

S u m m a r y

Contemporary fundamental-theological thought sees the need for broad and many-sided argumentation for credibility of Christian Revelation. Apart from showing the existing arguments in a more profound way (ones derived from prophecies, miracles and Jesus' Resurrection) attempts are undertaken to construct new ones. Praxiological argumentation, referring to, among others, sanctity of life, love, hope and testimony of Christian life are especially convincing for the contemporary man.

The aim of the present article is to present the testimony in relation to faith in its motivational aspect. The author tries to answer the question: When does the testimony of Christian life become a motive for faith? The problem is presented in four points. The following issues are analysed: Jesus as a credible Witness of God; the Person of Jesus Christ as the object and source of Christian testimony; forms of testimony; and recognition of testimony and efficiency of motivation. A comprehensive discussion of the above issues has allowed presentation of the testimony of Christian life as a motive for faith.

Translated by Tadeusz Kartowicz

Słowa kluczowe: Jezus Chrystus, chrześcijaństwo, świadectwo, wiarygodność, akt wiary.

Key words: Jesus Christ, Christianity, testimony, credibility, act of faith.